

Saksutredning:

VR-SAK 5/15: FERGEAVLØSNINGSMIDLER OG FERGEANBUD

Trykte vedlegg: Oppfølging av ferjekonferansen

Utrykte vedlegg:

På møtet i Vestlandsrådet 27. november 2014 ba representanten Åshild Kjelsnes (Ap) fra Sogn og Fjordane fylke om en sak angående fergeavløsningsmidler/fergeanbudauke til neste møte i Vestlandsrådet.

Prisøkning ved fergeanbud

Særlig Møre og Romsdal fylkeskommune måtte fra og med 2014 konstatere en betydelig økning i tilskuddet til fergedriften etter nylig avsluttede anbudsrunder på noen av fergesambandene (jfr. plansje 10, «Rammeoverføring vs forbruk i Møre og Romsdal», i vedlagt presentasjon fra Møre og Romsdal fylkeskommune. Se vedlegg).

Kraftig økte tilskudd til drift av fergesamband som et resultat av nylig gjennomførte anbudsrunder synes å være en aktuell felles problemstilling for fergefylkene. Det vil med all sannsynlighet øke i omfang i fremtiden.

I perioden frem mot forvaltningsreformen i 2010 gikk tilskuddet til fergedrift gjennomgående ned på grunn av overgangen fra forhandlinger til anbud av fergesambandene (jfr. plansje 7, «Kontraktprisar anbud», i vedlagt presentasjon fra Møre og Romsdal fylkeskommune. Se vedlegg). Mellom 2010 og 2013 ble det oppnådd et meget lavt tilskuddsnivå. Etter 2013 begynner tilskuddet å øke kraftig av ulike årsaker.

Med regionreformen i 2010 overtok fylkeskommunene ansvaret for den delen av fergemarkedet som krever store tilskudd, og på et tidspunkt der rammene til fylkeskommunen for fergedriften tar utgangspunkt i et historisk lavt tilskuddsnivå. Deretter ble rammene til fylkene økt noe over konsumprisindeksen, noe som viser seg å ikke være tilstrekkelig i forhold til sektorens kostnadsutvikling.

Det medfører store økonomiske problemer for fergefylkene nå og på sikt. Eksempelvis mangler Møre og Romsdal fylkeskommune mangler over 100 mill. kroner til fergedriften neste år. Dette er midler som fylkeskommunen må hente fra andre deler av samferdselsområdet eller andre sektorer.

Vestlandsrådet

Problemet for fylkeskommunene er ikke av anbudsstrategisk eller anbudsteknisk karakter, men et økonomisk problem knyttet til rammeoverføringene til fylkeskommunene. Det må møtes med økte inntektsrammer fra staten som blant annet også tar inn over seg nye krav knyttet til hms, universell utforming og klimautfordringer.

Fergeavløsningsmidler

I forbindelse med bruken av fergeavløsningsmidler oppleves to utfordringer:

Antall fergesamband fungerer som en av sektornøkklene for beregning av overføringene fra staten til fylkeskommunene. Ved å avløse fergesamband mister fylkeskommunene den statlige kompensasjonen for drift av fergesambandet, mens kompensasjonen knyttet til utviklingen av veinettet ikke i tilsvarende relativt sett går opp. Et konkret eksempel fra Rogaland fylke er prosjektet Sandsfjord bro i Ryfylke der fylket sparer årlig ca. 10,5 mill. kr. i driftskostnader ved å legge ned fergesambandet Ropeid – Sand. Samtidig mister fylket årlig 19 mill. kr. i statlige overføringer på grunn av at fergesambandet nedlegges.

Videre bør det vurderes hva som er den rette tidsperioden for å legge inn fergeavløsningskostnader i prosjektkalkylene til fergeavløsningsprosjekt. Det har vært kalkulert med opptil 30 år i noen prosjekt. Noen innspill går på tidsperioder på 40 år. Et faglig utgangspunkt kan være at tidsperioder på mer enn 25 år kan være kritisk med hensyn til bindingen av offentlige budsjett spesielt, og i forhold til teknologiske utviklingscykler og teknisk levetid mer generelt.

Den grunnleggende utfordring blir å utrede ordninger som stimulerer til avvikling av ferger for veg og som gir fylkeskommunene et forutsigbart tilskudd av fergeavløsningsmidler fra staten.

Forslag til vedtak:

1. Vestlandsrådet ber om et møte med de statlige myndigheter for å drøfte løsninger som gjelder fergeavløsningsmidler og fergeanbud.
2. Vestlandsrådet setter ned et utvalg til å gjennomføre drøftingene på vegne av fylkeskommunene. Utvalget består av følgende:

Vestlandsrådet

Trond Nerdal
Fylkesrådmann

Odd Erik Hansgaard
Sekretariatsleder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.